УДК 336.14
Болдуєва О. В.
д-р екон. наук, доц, Запорізький національний університет

КРИТЕРІАЛЬНІ ОЗНАКИ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Утворення та функціонування міжнародних фінансових організацій (МФО) є неодмінним наслідком процесів глобалізації. Міжнародною фінансовою організацією називають наддержавну публічну установу, що засновується спільно кількома суверенними країнами на засадах міжнародного права з метою посилення інтеграції та гармонізації транскордонних відносин у фінансовій сфері [1].

Класифікація міжнародних фінансових організацій може ґрунтуватися на різних критеріях. Зазвичай, їх класифікують за доступністю даної організації для держав, обсягом повноважень, а також призначенням [1, 2].

Враховуючи різнобічність виконуваних міжнародними фінансовими організаціями функцій і особливостей створення, при їх класифікації пропонуємо використовувати наступні критерії:

1. Географічне охоплення:

- глобальні організації. Охоплюють більшість країн світу та мають глобальний вплив: Міжнародний валютний фонд (МВФ) – здійснює фінансову підтримку стабільності економіки країн-членів, Світовий банк – надає довгострокове кредитування та фінансову допомогу для розвитку інфраструктури та соціальних програм.

- регіональні організації. Обмежені певними географічними регіонами та зосереджуються на конкретних економічних питаннях у цьому регіоні. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) – підтримка проєктів економічного розвитку в регіонах Європи та Азії; Азійський банк розвитку (АБР) – фінансування інфраструктурних та соціальних проєктів в Азійсько-Тихоокеанському регіоні; Африканський банк розвитку (АФБР) – кредити для розвитку африканських країн.

2. Цільова аудиторія та склад учасників:

- країни-члени – організації, що обслуговують уряди країн-членів, які своєю чергою поділяються на:
    - міжнародні фінансові організації зі спеціалізованими цілями («Міжнародна асоціація розвитку (МАР) – допомога найбіднішим країнам через безпроцентні кредити та гранти; Банк міжнародних розрахунків (БМР) – сприяння співпраці між центральними банками та міжнародними фінансовими інститутами).
    - регіональні валютні та фінансові організації зі спеціалізованими цілями (Європейський центральний банк (ЄЦБ) – координація

та управління єврозоною; Східно-Карибський центральний банк (ECCB) – монетарне регулювання в східно-карибському регіоні.

- приватний сектор – організації, які фінансують приватний бізнес або сприяють інвестиціям в приватний сектор (Міжнародна фінансова корпорація (МФК) – інвестиції в приватний сектор в країнах, що розвиваються).

3. Функціональна спрямованість:

- фінансування розвитку – банки та організації, що надають кредити для соціальних, економічних та інфраструктурних проєктів (Світовий банк, ЄБРР);

- монетарне регулювання – організації, що здійснюють контроль валютних ринків та макроекономічної стабільності (БМР);

- економічне співробітництво – організації, які сприяють співпраці в галузі економічної політики (Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) – координація економічної політики розвинених країн; Група двадцяти (G20) – форум для обговорення міжнародних економічних та фінансових питань).

4. Мета діяльності:

- загальноекономічні – організації, що здійснюють загальний економічний нагляд та регулювання;

- спеціалізовані – організації, які займаються певними аспектами економіки або фінансового ринку, наприклад, розвитком конкретних секторів.

5. Роль у фінансовій системі:

- кредитори – надання позик або грантів урядам чи компаніям (МВФ, регіональні банки розвитку);

- форуми для обговорення політики – забезпечення майданчиків для діалогу між країнами-членами (Група двадцяти (G20)).

Кожен із цих критеріїв допомагає зрозуміти структуру, цілі та функції міжнародних фінансових організацій, а також їхній вплив на глобальну економіку.

Зазначена класифікація міжнародних фінансових організацій має кілька переваг. По-перше, вона враховує різноманітні аспекти діяльності МФО, що забезпечує комплексний підхід до їх аналізу. Зокрема, критерії географічного охоплення та функціональної спрямованості дозволяють оцінити сфери впливу та обсяг підтримки, яку МФО надають різним регіонам та секторам економіки. Наприклад, глобальні організації мають універсальну присутність та охоплюють широкий спектр країн, тоді як регіональні організації фокусуються на специфічних потребах конкретних регіонів.

По-друге, критерії цільової аудиторії та мета діяльності дозволяють зрозуміти, яким чином МФО співпрацюють з урядами країн-членів або приватним сектором, і як вони реалізують свої цілі в різних секторах

економіки. Це дозволяє мати розуміння ролі кожної організації та її вплив на глобальну економічну систему.

Критерії ролі у фінансовій системі дозволяють здійснити ідентифікацію конкретних функцій МФО та їх значення для фінансового ринку, що дозволяє підвищувати ефективність міжнародного співробітництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Шелудько С.А. Міжнародні стандарти банківської справи: навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. С. 84-87.

2. Шереметьєва О.Ю. Поняття міжнародної фінансової організації. Юридична Україна. 2017. № 2-3. С. 58-64.